

tudi omika se seli in sicer od vshoda na zahod, in v velikanskih podvzetjih že sedaj Amerika prekosi Evropo. — Kitajci imajo že starodavno omiko, nekatere reči res prav dobro razumo, vendar se z Evropejci, kar se tiče mnogoverstnosti v vedah in znanostih, ne morejo meriti. So pa še ljudstva, ki niso veliko nad živalijo, nekatera ljudstva v Ameriki znajo komaj do pet šteti. Taka ljudstva sploh imenujemo divjake. Ljudstva, ki polje obdelujejo, se pečajo z obertom in umetnostjo, imenujemo izobrazena ljudstva.

A tudi izobrazena ljudstva drug drugega pobijajo, streljajo, si polja, mesta in vasi pokončujejo — v vojski. Pa še v vojski omikana ljudstva niso nikdar divja in kervoločna tako, kakor divjaki, ali na pol izobrazena ljudstva, ki moré in požigajo tudi, kedar vojska tega nikakor ne zahteva.

Dopisi in novice.

Iz Šentjerneja. V Kerskem okraji so bili pretečeni mesec (gruden 1876) volitve za novi okrajni šolski svet. Pri nas je bila volitev 30. decembra 1876 popoldne ob 1 uri pod vodstvom gospoda župana Ignacija Wutscher-ja. Volili smo zopet grajščaka g. Karola Rudeža za prvomestnika (predsednika), g. Jan. Lušino, poprejšnega župana, za namestnika in krajnega šolskega nadzornika, kot ude pa g. Ign. Wutscher-ja, sedanjega župana, g. Jožeta Zagorca in g. Antona Majzel-na. Kdaj bomo za pomnoženi kraj. šol. svet volili, še ne vem? Nedavno sem bral v »Laib. Schlzgi.« kako iz Srednjevasi (Mitterdorf) v Kočevji tarna gosp. učitelj nad udi kraj. šol. sveta. Gotovo je veliko ležeče na predsedniku. Ne morem si kaj, da opomnim memo gredé, kako se pri nas v lepi slogi in edinosti razvija šolstvo. Kar imamo imenovanega gospoda za predsednika se je naša šola v 3razredno razširila. Mnogo reči se je omislilo, šolsko poslopje predelalo za 3razredno šolo, in to brez posebno velikih stroškov in nakladov. Pri nas je ljudstvo zelo boječe pred plačevanjem za šolo, in zidanjem novih šol; akoravno v našem okraju tako razširjujejo šole, da malo kje tako. Tudi tukaj bi bilo treba novega velicega šolskega poslopja. O počitnicah 1876. leta sem obiskal mnogo šol Novomeškega okraja. V Žužemberku je zelo lepo poslopje za 4razredno ljudsko šolo, v Zagracu za 1 razred prav prijazna šola. V Ambrusu pa bo treba skrbeti za novo šolo, g. učitelj mi je pravil, da imajo prostor že pripravljen; kamnja je pa tudi dovolj v okolici. — Posebno razveselilo me je šolsko poslopje v Strugah. Prijazno šolsko poslopje, v šoli vse v najlepšem redu, okolica mikavna, naprejpоставljeni gospodje za napredek vneti. Učitelj tukaj Fr. Petrič deluje izgledno; in združeno z župnikom, ki je predsednik kraj. šl. svetu za šolo in omiko. Napredek v šoli je očitiden. Menim, ko bi se tudi drugej gospodje tako poprijeli šole, gotovo bi povsod šole napredovale. Le čuditi se je, da vsi gospodje ne prevzamejo predsedništva v kraj. šl. svetu. Lepi učni pripomočki po nasvetu marljivega nadučitelja g. Raktelja v Ribnici so se mi kazali v šoli v Strugah in v lepem kraju v Dobropoljah (Guttenfeld). Zelo veselilo me je viditi drage mi tovariše učitelje in prijaznega g. kaplana R. v Dobropoljah. Ker pa ni moj namen popisovati vsega na drobno, kakor v »Novicah« politični sitnež, akoravno to zelo rad berem, to-

rej le omenjam, da je verlo dobro za učitelje, ako popotovajo po mili naši deželi od šole do šole, ker vidijo tu nekaj hvalevrednega, drugej zopet kaj, in tako človek spozna sam svoje napake, in lahko sprevidi, kateri predsednik kaj za šolo stori. Želel sem, da bi bilo mnogo gosp. župnikov tako vnetih za šolo, kakor je župnik v Strugah. — Pa tudi svetni, kateri imajo serce na pravem mestu, lahko mnogo koristnega učinijo, ako ne, pa le učitelja zadržujejo v delovanju. — Že dolgo mi je na misli, da bi bil sprožil o naših knjigah besedo. Mnogo se je pisarilo, govorilo o berilih itd., pa ne vem, ali se je že kaj storilo? (Kar se še ni zgodilo, pa se bode. Vr.) Moje mnenje je: Naj bi slavni c. k. dež. šol. svet v Ljubljani skerbil, da se za zemljepisje, zgodovino, fiziko, geometrijo sestavijo ravno take knjige, kakor je g. dr. Fr. Močnik v Gradcu sestavil računice za I., II., III., IV. in V. razred. Kako bi bilo vstreženo učiteljem in učencem. — Vem, da so v Ljubljani že delavne moči za to.... Naš drugi učitelj je sestavljal zgodovino slovenskega naroda po »Terdinovi«, pa sedaj je vse zaostalo, ker ga je silno nevarna bolezen gotovo za dolgo časa na postelj položila, in tako delujem na 3razr. šoli zopet sam in učiteljica. — Mnoga dela, — pa gotovo (?) le malo uspeha — ker otroci zelo izostajajo zaradi pomanjkanja obleke, jih je le nekaj čez 360, ki šolo obiskujejo. (Ali jih ni desti dvema učenikoma?)

Iz Železnikov 23. januarija. Letošnja zima šolske mladini pač vse bolje ugaja, kot lanska. Med tem, ko smo imeli lanskega leta osorej, malo da ne z vsakim dnevom nov sneg, ga nam letos podnebje komaj toliko pokaže, da ne bomo ravno pozabili, kakošen da je. Tudi mraza ni, in če je količjak zakurjeno, imamo že v učni dvorani predpisano gorkoto 12 stopinj. Memograde naj povem, da so se bili naši učenci hitro navadili toplomera, in če kdaj ni bilo odveč toplo v šolski sobi, sli so prec gledat, ter hiteli praviti, koliko stopinj gorkote primanjkuje.

Vsakdanjih učencev in učenk ima letos naša šola 142; ponavljavnih pa 80. Zmed poslednjih jih je več, ki so postavni starosti že odrastli, pa so prosiili ostati še dalje vversteni med šolarje. Dovolilo se jim je, ker nekateri še tako prezgodaj pozabijo, kar so se v šoli učili. Tudi zdravje se letos naše mladine dost dobro derži, in je toraj šolsko obiskovanje s pičlimi izjemami redno. Vmerl nam je dozdej en učenec; eden pa bi se bil 19. dec. l. l. kmalo utopil. V šolo gredé cepnil je po lastnem zadolženju v fužinski vodotoč, plaval blizo 70 korakov dalječ, ter obtičal pod dvema niskima mostovoma. Ženske so sicer klicale na vse gerlo na pomoč; ali v kalno vodo, pičel meter globoko, si ni nihče upal po pobalina, dokler ni prihitel po naključji njegov kerstni boter, puhnil v vodo, ter zvlekel še živega iz merzle kopeli. —

V naši selski dolini imamo 4 postavno vstanovljene šole, namreč pri nas, v Selcih, na Zalilogu in v Sorici. Na poslednjih dveh krajih ni bilo že dalj časa učiteljev; letos prišla sta zopet, toda zaliloški je zbolel k Božiču, in od takrat imajo otroci zopet počitnice. Tudi 3 šole za silo šteje naša dolina: v Bukovšici, pri sv. Lenartu in v Drazgošah. Ondi podučujejo č. č. g. duhovniki. Drugih posebnosti nimamo. Bog!

J. L.

Iz Rudolfovega okraja. 26. januarija 1877. »Kdor se ponižuje, bo povišan« — te besede sv. pisma so mi nehote prišle v spomin, ko sem pretečene dni v »Wiener Zeitung« čital, da so svitli cesar, P. Sigmundu Jeraj-u, franciskanu in vodji lj. šole Novomeške, zlati križec za zasluge podeliti blagovolili. Teh misli, prepričan sem, je gotovo vsak, ki tega pobožnega moža pozna. Ni delal in iskal časti, — a vendar jo je prejel. Malo, mladino odgoje-

vajočih mož, je na Kranjskem, ki bi bili toliko časa na tem polji delali. Sme se po pravici učitelj vseh Novomeščanov imenovati. Minulo je že 40 let, od kar vse svoje moči posvetuje odgoji Novomeške mladine. Rojen je bil P. Sigmund Jeraj v Zapogah na Gorenjskem 13. oktobra 1809; po doveršeni šesti šoli, stopil je v frančiškanski red 13. okt. 1829. l., in po dokončanih bogoslovskih študijah, poslali so ga njegovi predniki 1836. l. kot učitelja v Novomesto. Tu je ostal do l. 1839, a l. 1839/40 postal je vodja tukajšnje, takrat normalne šole, in kot tak še tudi dan danes službuje. V novemšem času so ga v pretečenih 6. letih učitelji volili zastopnika v c. k. okr. šol. svet, a pretečeno leto tudi za prihodnjo 6letno dobo. Razun opravil, katere ima kot vodja in učitelj, podučuje tudi v veronauku učence obertniške šole vsako nedeljo popoldne, a dopoldne iz gole ljubezni tiste rokodeljske učence v prvih naukih ljudske šole, ki so iz taceh krajev prišli, kjer jim ni bilo mogoče ljudske šole obiskovati iz raznih vzrokov, kar se nobenemu čudno ne zdi, ki ta okraj pozna po njegovi legi. Od tod tudi, da po statističnih datih primeroma v Novem okraju skoraj naj manj otrok šolo obiskuje. 25. januarja vidilo je Radolfovo (Novo mesto) redko slovesnost, da se je redovniku z vso slovesnostjo pripel zlati križec na berno redovniško obleko. Okoli 10. ure zbero se učenci lj. šole, kakor tudi dijaki realne gimnazije s profesorji in učitelji vred v dvorano gimn. poslopja, katero je direktor g. Fischer veselo prepustil in kaj okusno okinčati dal z izrekom: »Naj mladina vidi, kako cesar zaslužene može časti.« Zbralo se je tudi dokaj učiteljev iz dežele. — Ko c. k. okr. glavar g. K. Ekel z g. P. Sigmundom, z načelniki šolskih in drugih urad, z milost. g. proštom Wilfanom, predsednikom okr. šol. sveta, g. K. Legatom, c. k. okr. nadzornikom, g. Jevnikarjem, c. k. dež. sodnije predsednikom, g. Lehmanom, županom Novom., g. M. Moharjem, udom c. k. okr. šol. sveta, g. Elznerjem, c. k. davkarskim nadzornikom in drugimi gosti v dvorano stopi, zapoje gimnazialni pevci pod vodstvom P. Hugolina lepo pesem: »Das ist der Tag des Herrn«. — Po dokončanem petji c. k. okr. glavar g. Ekel v svojem govoru omenja zasluge, katere si je P. Sigmund za šolo pridobil, ter mu pripne v znamenje zlati križec. Svoj govor konča s trikratnim »hoče« na svitlega cesarja. Na kar po polni dvorani trikratni »hoče« zagromi. Potem se P. Sigmund zahvaljuje za skazano mu čast in prosi c. k. glavarja, naj blagovoli njegovo zahvalo sporočiti Njih Veličanstvu. Nadalje se zahvaljuje vsim gostom in sklene svoj govor z obljubo, da hoče tudi zanaprej, če mu bodo telesna moči pripustile, kakor do sedaj, mladino napeljevati k ljubezni in udanosti do cesarja, cerkve in domovine. — G. c. k. nadzornik K. Legat čestita v lepem slovenskem govoru svojemu nekdanjemu sošolcu in prijatelju; opozoruje zbrano mladino na veseli dan, katerega obhajajo, ko vidijo svojega učitelja z zlatim križcem počastenega, na kar se bodo še spominjali, ko bodo kosti njegove že v grobu trohnele. Potem pevci zopet zapoje »Naj čuje zemlja in nebo«. Ko pevci končajo, čestitajo nazoči gospodje z zlatim križcem poslavljenemu; za temi dijaki iz gimnazije in učenci lj. šole po dva iz vsacega razreda; kar je sivega starečka zelo ganilo. K sklepu zapoje vsa zbrana mladina »cesarsko pesem«; in redka slovesnost končala se je s tem, da je šel P. Sigmund, spremljan po učencih lj. šole v cerkev zahvalit se Vsemogočnemu. (P. Sigmund je gotovo molil tam: »Non nobis sed nomini tuo da gloriam! Vr.)

— *Slovensko učiteljsko društvo* je imelo odborovo sejo 28. decembra pr. 1. Na dnevnem redu je bilo: 1. Vštevanje službenih let starejšim učiteljem v dosego službenih doklad. 2. Službena (opravilna) doklada na jednorazrednicah. 3. Denarna kazen v prid ljudski šoli. O 1. točki je poročal učitelj J., ter je govoril o §. 30. dež. šol. postave dné 29. aprila 1873 primerjaje ga s §. 87. (prehodnih določb); poslednji 87. §. namreč priznava »že postavljenim udom učiteljstva doklado le tedaj, ako že petnajst let služijo v kaki javni šoli.« A §. 30. govori: »Učitelji, kateri so za trdno postavljeni pet let . . . na javni šoli delali, dobijo službino letno doklado z 10 proc. Na enaki način jim daje vsaka spolnjena daljna petletna službena doba do spolnjenega 30. leta te službe pravico do druge doklade.«

Govornik misli, da so prehodne določbe starejšim učiteljem terde, saj še nihče ni dokazal, da novejši učitelji polovico več delajo v šoli kakor starejši. Še bolj udarjeni so pa starejši učitelji, ako bi se jim starostna doklada ne priznala dalje, ako so že 30 let služili pri šoli. — Učitelj J. misli, da se iz paragrafov te postave ne bere jasno, ali §. 30 velja vsem učiteljem ali le onim, ki so v pravne razne razmere stopili še le takrat, ko je postava veljavno dobila. Res da prehodne določbe ne govoré o tem, koliko kvinkvenij sme pričakovati učitelj, ki je pri obveljavi šolske postave uže služil, recimo 22, 28 in še več let. Gotovo pa bode terdo, ako se bode §. 30 obračal na starejše učitelje, in bi po spolnjenih 30 službinih letih starejši učitelj ne imel več upanja do kake starostne doklade. Kakošna razmera bode v 10—15 in 20 letih zastran plače starih in mladih učiteljev! Učitelj K. pravi: tako je, kaj hočemo, rado in večkrat se na svetu staro prezira, a mlado v zvezde kuje, svet se zmirom suče in hoče imeti kaj novega. Ko so novo deželno šolsko postavo sklepali, niso hotli deželi na krat prevelikih stroškov navaliti, toraj so pri starejših učiteljih štedili, češ stari so že tako navajeni terpeti, a mlade moramo privabiti k učiteljstvu, starim mežnarskim učiteljem je vse dobro, ti bodo zadovoljni, da jih le v službah pustimo. Poročevalec J. nadaljuje: Kakošna razmera bode v 10—15 in 20 letih med plačo učiteljev mladih in starih? Recimo: prvotna najmanjša plača mladega učitelja ali starega je 400 gl.; to normalno plačo imata ves čas službovanja. Čez pet let izplača se mlademu 40 gl. več, toraj ima

po minulih	5 letih t. j.	koncem	prve kvinkvenije	440 gl.					
>	>	10	>	>	>	druge	>	480	>
>	>	15	>	>	>	tretje	>	520	>
>	>	20	>	<	>	četrte	>	560	>
>	>	25	>	>	>	pete	>	600	>
>	>	30	>	>	>	šeste	>	640	>

Pri temu znesku se poviksanje plače ustavi in učitelj je služil 30 let pri šoli. Kake plačilne stopinje ima stari učitelj, ki je pri šoli že 24 ali več let? Za vsa doslužena leta se mu šteje ena kvinkvenija, toraj mu gre prva plača 440 gl.; čez pet let dobi drugo kvinkvenijo, tedaj ima potem 480 gl. Zdaj šteje kmalo 30 službenih let; ako ga zadene §. 30, potem je dosegel vse, kar mu je namenila osoda pri šoli, vendar pa ne gre še v počitek, temveč služi še 2×5 let. Med tem pa njegov mladi tovariš za vsakih 5 let dobi povikšano plačo. Ko je starček osivel in 40 let neumorno delal na šolskem polji, ima 480 gl. pokojnine; v tem času pa je mladi njegov kolega še 2 kvinkveniji dobil in jih za prihodnjo dobo še zmeraj pričakuje. In ako se starček ni do zadnjega ugnobil pri šoli, mogoče, da še doživi, kako njegov sedaj tudi postarani kolega vživa lepo počitnino 640 do 700 gl. Mladi in stari pa služita ob enem, more biti na jedni šoli. Od obeh se zahteva, da spolnujeta svoje dolžnosti po predpisih

in malo se ozira na to, je li kdo star ali mlad, je li v pravnih razmerah prikrasjan ali ne? Stori! ako ne, bodeš sojen. Je-li pa staremu mogoče, brez večega truda zadostiti sedanjim zahtevam? Mladi je vzel vsa sredstva — tako vsaj stareji sodimo — izučivši se na izobraževališči seboj v prakso, ni mu treba tega učiti se na novo, kakor staremu, kar pri nauku potrebuje; zato menim, da stareji učitelj zasluži vsaj še eno kvinkvenijo več, ako je pri šoli že 20—25 in več let. Kdor je 15 do 20 let služil, naj ima jedno, kdor do 30 let naj ima pa 2, in kdor služi še čez 30 let naj ima pravico še do jedne doklade. Tacih učiteljev ni mnogo na Kranjskem, zato smemo upati, da se starostne doklade lahko bolj pravično priredijo. Ako se hoče učiteljem res pomagati, se bodo že našli viri, ki bodo donesli starim zaslužnim učiteljem nekaj več novcev za pošteno odreditev njihove družine. To je več kot gotovo: pri sedanjih plačah ne more ostati.

Ko se je stvar še vsestransko preresetala, so bili navzoči sploh te misli, da dež. šol. oblasti tudi kljub §. 30 lahko priznajo starejšim več službenih doklad. Resolucija, ki se po nasvetu J. sprejme, se glasi: Odbor slov. učit. društva naj prosí slavne šolske oblasti, da blagovolé §§. 86, 87 (prehodnih določeb) tolmačiti tako, da bi se starejšim učiteljem, ki so dobili prvo petletno doklado še le po 15 službenih letih ali pozneje, vsakih spolnjenih pet let doklada prištevala, in da bi takim (starejšim) učiteljem §. 30, ki priznava doklado le do spolnjenega tridesetega leta, ne veljal.

II. točka. Opravilna doklada učiteljev na I razrednicah. Tajnik prebere pismo g. R. iz Notranjskega, ki se glasi tako-le: Jutrajšni dan (28. decembra) imamo v Postojni volitev dveh zastopnikov učiteljstva v okrajni šolski svet. Ker se toraj zaradi tega imenovani dan ob povedanej uri zborovanja slovenskega učit. društva v Ljubljani osebno nikakor vdeležiti ne morem, hočem tukaj k drugej točki dnevnega reda »službena doklada na jednorazrednicah« pismeno nekoliko besedi spregovoriti.

Ljudske šole jednorazrednice, katerih se v naši milej domovini največ nahaja, so večinom jedini zavodi, v katerih si blaga mladež potrebnih in koristnih ved za javno življenje pridobiva. A šola je pa gotovo le tam dobra, kjer deluje vestni, značajni in marljivi učitelj. Kdor pa neutrudljivo in vestno dela, gotovo tudi primerno plačilo, kot sad svojega truda zasluži; kajti tlačanstvo prouzročuje tudi le poveršnje delo. — Kdor pa dobro urejeno ljudsko šolo zares dobro pozna, prav ceniti vé in zna, se gotovo v prvi versti potrudí, taisto zdatno podpirati, in za vsestranski napredek racionalno skrbeti, kar se pa ravno pri nas na Kranjskem le še prepogosto kratov, bodi Bogu potoženo, pogrša. Naj to reč nekoliko bolj natanko pojasnim.

Vodji dvo- in večrazrednih ljudskih šol imajo za svoja pisarska opravila v šolskih zadevah primerno opravilno doklado (Funktionszulage). Ti vodji so pa v primeri z učitelji in vodji jednorazrednic splošno veliko boljše plačani, nego drugi. Prav pogostoma se primeri, da ima učitelj enorazredne ljudske šole pri obilnejšem številu učencev in učnih ur z manjšimi dohodki več pisarij in družega šolskega dela, nego vodja kake dvo- ali večrazredne ljudske šole, česar sem sam iz svoje lastne skušnje popolnoma prepričan. Pervi primoran je postavno vse, šolo zadevajoče pisarije, brezplačno opravljati, a drugi pa je po jedni strani uže z boljšimi dohodki za svoj trud deloma odškodovan, po drugi strani pa za svoja, dostikrat manjša in lažja opravila še posebno opravilno odškodnino (doklado) prejema. In to se splošno v celej naši milej domovini godi! Prav z malo izjemo obiskuje vsako jednorazrednico na Kranjskem od 100 do 150

in še več otrok šolo vsaki dan, — a ponavljavnico pa od 40 do 80 in tudi še več učencev, katero ogromno število vsakoverstnih učencev in učenk mora le jedini učitelj podučevati, odgojevati in beriziti.

Da je pri tolikem številu učencev še »zapisnikom za šolo«, »šolskim zapisnikom«, »razrednicami«, najmanj trojnim »tednikom«, »šolskimi naznanili«, »obiskovalnimi in odpustnimi spričevali«, »z odhodnicami«, »knjigo o izpustu«, »polumesečnimi kazali o zamudah« se »šolskim inventarijem«, »zapisnikom učnih pripomočkov«, »bukvarničnim zapisnikom«, »šolsko kroniko« in družini uradnimi dopisi in odpisi itd. prav mnogo in sitnega pisarskega dela zjedinjenega, ne more ni jedni previdni človek tajiti. In vse to ogromno pisarsko poslovanje primoran je učitelj jednorazredne ljudske šole sam in brezplačno izvrševati?!!

Na podlagi mojega pričujočega kratkega pojasnila stavim toraj slavnej skupščini oziroma druge točke dnevnega reda denašnje seje sledečo resolucijo v pretres in odobrenje: Slavna skupščina naj se v to zjedini, da se izvoli odbor, kateri o pravem času glede primerne opravilne doklade vođjem jednorazrednih ljudskih šol dobro utemeljeno prošnjo sestavi, jo potem slavnemu deželnemu zboru predloži, kateri naj bi na podlagi taiste omenjeno opravilno doklado postavno vredil in izplačevanje iz normalnega šolskega — oziroma deželnega zaklada pričeni s 1. prosencem 1877. leta pri dotičnih c. k. davkarijah v mesečnih obrokih, z drugimi dohodki vred, zadevajočim vođjem jednorazrednic na Kranjskem nakazati in izplačevati blagovoljno zaukazati hotel. (Konec prih.)

— *Iz seje c. k. dež. šol. sveta dne 28. decembra pr. l.* — Na poročilo okrajnega šolskega sveta o tem, kako se je vedel ljudski učitelj pri okr. učiteljski skupini, ukaže se okr. šl. svetu, da opravlja službeno dolžnost v svojem delokrogu. — Razsoja zastran šolskega okoliša v Velikem-Gabru, zoper katero je bila pritožba, se je poterdila. — Prošnja ljudskega učitelja, da se mu podaljša obrok za učiteljski izpit se je uslišala. — Prošnja ljudskega učitelja za popredno izplačevanje se je zaverгла. — Razreševale so se prošnje za nagrado in pripomoč.

— *Iz seje srenjskega odbora Ljubljanskega mesta dne 18. januarja.* — Poročila šolskega odseka. 1. Srenj. svet. dr. Schaffer nasvetuje, naj se katehetu za podučevanje v veronauku v šoli na Mahu privoli nagrade 30 gl. (Sprejeto.) 2. Gdna. Marija Krašner se nasvetuje za stalno učiteljico na mestni dekliški šoli, ta se bode priporočila dež. šol. svetu. 3. Sr. svet. dr. Schaffer nasvetuje za evangelj. šolo v Ljub. za l. 1877, kakor sicer, nagrade 150 gl. — Zoper to govori najprej sr. svet. Klun, ker ne prevede potrebe posebne evangeljske šole v Ljubljani in potem iz verskega stališča, ker pravi, da so v protestantovski šoli otroci katoličanov v nevarnost, da pridejo ob vero. — Naštevava nekaj pomanjkljivosti protestantovske šole namreč, da spola nista ločena in sicer tudi ne vé, zakaj bi se ta šola tako povzdigovala. Tudi srenj. svet. Jurčič je zoper pripomoč, ker je ta šola prav za prav verska šola, sicer je pa tudi iz političnih razlogov zoper podporo. — Sr. svet. Dežman se čudi nasprotovanji zoper nagrado, ker v protestantovsko šolo hodi 96 otrok, med katerimi jih je le 23 evangeljskega veroizpovedanja. Poročevalec dr. Schaffer se strinja s predgovornikom, ter še povdarja, da protestantovska šola poglavitno koristi s tem, da ni treba še posebne ljudske šole napraviti. (Tega pa se ne bode ognila Ljubljana, ako ne bode hotela zaostati za šolami na kmetih, kajti v L. mestni šolije otrok več, kakor jih sme postavno biti za 1 razred in na 1 učitelja.) Nasvetovana nagrada se potem sprejme z večino glasov. — Šolski in učni red dne 20. avgusta l. 1870 je, kakor znano provizoren. — Deželne učit. skupščine so tu in tam nasvetovale prenarodbe. Gosp.

minister za bogočastje in prosvete je tedaj 2. decembra p. l. poslal deželnim oblastnijam razglas, v katerem jih povabi, da naj ta učni red dobro prevdajajo in mu potem nasvetujejo o tem preuredbe. V Ljubljani se je v to pod predsedništvom dež. nadzornika volil odsek, ki bode imel nalog učni red pregledati in dež. šol. svetu nasvete staviti. V tem odseku so: vodja c. k. m. in ž. učiteljšča, g. Blaž Hrovat, okr. nadzorniki g. g.: Mihael Wurner, Leopold pl. Gariboldi, Viljelm Linhart, Janez Sima, Janez Eppich, Anton Wisiak, nadučitelj Praprotnik in učitelj v kaznilnici na Gradu v Ljubljani, Feliks Stegnar.

»L. Schlzgt.«

— † *France Boštjančič*. — 21. p. m. je umrl tu v Ljubljani gosp. France Boštjančič. Ranjki je bil rojen ravno tu l. 1834, a v duhovna posvečen l. 1857. — Bil je nekaj časa kaplan na deželi, a zaradi bolehnosti je pustil pastirovanje na kmetih in prisel v Ljubljano l. 1867 je bil nekaj časa pomožni katehet na bivši normalki, a od l. 1870 katehet na obeh mestnih šolah, kjer je navadno podučeval okoli 700—800 otrok v kersanskem nauku, tedaj je prišel, kar se dela tiče, kakor pravimo »iz dežja pod kap.« Pretečeno leto je podučeval v obeh mestnih šolah, katerih je I. v licealnem poslopji, II. v Krakovem na Cojzovem grabnu 981 otrok, 95 njih je pristopilo pervikrat k sv. Obhajilu. Da podučevati toliko število otrok, ni ravno lahka stvar, posebno ako se premisli, da po novem učnem čertežu se svetni učitelji podučevanja v verozakonu prav nič ne vdelež, vsakdo ume! — Podučevanje je bilo vsak čas in povsod trudapolna stvar, toliko težavnejše je sedaj, ko nekateri hočejo otroke po »Kant« izrediti v tako popolne stvari, ki se ne ozirajo ne na plačila, ne na kazni, in v tem času, ko najboljši pripomoček pri izreji »strah Božji«, ki serce mehča in voljo k dobremu nagiba vse premalo cenijo in goje. Ni tedaj čuda, da je mladina od leta do leta bolj neukretna in razposajena, in da se učenik, podučevajo tako mladino pred časom ugonobi. — Naj kdo le poskuša, kako se živi z nemirnim in užaljenim sercem, spoznal bode, da stvari nikakor ne presilujemo in pretiramo. — Ranjki gospod je svojo službo vestno opravljal, otroke za svete zakramente prav skerbno pripravljaj, dostikrat je že zvečer 7. ura tekla, ko je otroke še učil in spraševal; kar pa ni mogel ob delavnih opraviti, storil je še ob nedeljah. Popolnoma utrujen si je mislil letos nekaj odpočiti, a zadene ga precej drugi teden o počitnicah, huda bolezen, splošna vodenica se ga loti in izročil je po trudapolnem življenju 21. p. m. svojo dušo stvariku. »Utrujen se uleže na pare terpin, od tela in teže Adamov gre sin.« Mestni šoli ste razposlali naznanilo o njegovi smrti, in na njegovo rakev položili venca. Za mertvaškim sprevodom so šli milostljivi knezoškof in rekel bi vsa duhovščina iz Ljubljane, mestna gosposka, c. k. učitelji in mestni šoli a mestni učitelji so mu zapeli na grobu žalobnice. — Tako smo v 2 letih spremili dva mestna učitelja na pokopališče. »Vse kaže, nam pravi, da tukaj nič stalnega ni.«

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na Irazredni ljudski šoli na Brdu je učiteljska služba z letno plačo 400 gl. in prostim stanovanjem izpraznjena. Prošnje za to službo se morajo najdalje do zadnjega svečana krajnemu šol. svetu na Brdo predložiti. C. k. okrajni šol. svet v Kamniku dne 16. prosenca 1877.

Pri Milic-u so ravno kar izšla „**Povabila krajnega šolskega sveta o šolskih zamudah**“ v slov. jeziku.